

Instructie voor de Oppasser van de Provintiale Scholle tot Wierum

Sabbathi den 2 November 1726.

Geleesen de Concepte Instructie beraamt voor den Oppasser van de scholle tot Wierum. Luidende als volgt.

Instructie voor de Oppasser van de Provintiale Scholle tot Wierum.

Art. 1.

De Scholle die anders door den Oppasser of oversetter selfs had moeten worden bekostiget, nu in het geheel nieuw vlot en veerdigh met alle sijn toebehoren door de Prov. sijnde bekostiget, sal aen de Prov. in Eigendom sijn en verblijven.

2.

Soo nogtans dat deselve met touwen haken palen en al sijn toebehoren door den Oversetter en Oppasser buiten eenige belastinge van de Provincie behoorlijk sal worden onderhouden, bewaart en versorgt, dat door de passeerende menschen off scheepen daar aan geen ongemak geschiet, bij de poena van arbitrare correctie, en alle ses jaren van een geheel nieuw touw voorsien, of eerder soo het nodigh is.

3.

Sal gehouden wesen deselve twee maal in het jaar wel te teeren, schrabben schoonmaken, en van alle lekkagie of ander ramp of ongemak klaar en nett onderhouden, suiveren, en voor alle verrottinge te versorgen, alles op sijn eigen kosten.

4.

Sal de groote Scholle op St Maarten moeten opleggen, niet eerder, maar 8 à 14 dagen het seizoen goet sijnde later onbehaelt, en alsdan aenstonts op de Hellinge van alle quaat laten suiveren, Teeren schrabben schoon maken etc. alles ten sijnen kosten en pericul bij de poena als boven.

5.

Des Voorjaars op Gregorij*) wel agt dagen eerder soo het seizoen het permitteert, maar niet later, zal hij Scholman de Scholle wederom op het diep moeten gebragt hebben, wel geteert en voorsien als boven gesegt, bij de poena van een pont groot ider dagh te verbeuren dat hij deselve later off ongeschoont en ongerepareert kooft op te brengen.

6.

Sal gehouden wesen den reisenden man vlijtigh te dienste te staan, wel en beleeft bejegenen, sonder deselve op te houden, en voor jeder karosse met ses peerden bij of in sijnde menschen en domestiquen voor eenmaal oversetten ontfangen vijftien stuiver, voor een koetse met vier peerden twalf stuiver, met twee peerden het sij Carosse of wagen ses stuivers met de daar bij sijnde menschen als voren gesegt. Voor een Chaise of ander tuigh met een peert vier stuiver, voor ieder los peert twee stuiver, voor ieder oudt koebeest twee stuiver, voor ieder twenter een en een halve stuiver, voor ieder enter of kalf een stuiver en voor ieder mensch een en een halve stuiver, dogh bij winter tijt en tusschen middernagt en 's morgens voor vier uiren dubbelt.

7.

Hier van sullen bevrijet wesen alle de Carspelluiden van het Carspel Wierum, die ook van alle tijden daer van bevrijet sijn geweest, soo wel voor hare personen als peerden wagens, Dooden met haar gevolgh, gelijk ook de Dorquerders, dogh niet verder als voor de Kerkgangh heen en wederom, vermidts en so lange die gemeinten te samen sijn gecombineert en niet langer, bij de poena van een pont groot te verbeuren ieder reijs dat hij bevonden mogte worden, het Contrarie gedaan te hebben.

8.

De beijde Dijksgaten, regt tegens malkanderen over aen de beide sijden van het reidiep sullen sijn en blijven tot laste van den scholman en soo gemaakt, dat soo ras de scholle is opgelegd, te weeten om St Meerten off daar omtrent, dat hij die met goede vaste deuren kan toetsen dat se dicht ben, en het water soo loopt, van de dijk konnen keeren, bij de poena van een pont groot ieder dagh te verbeuren dat hij die later kooft toe te maken, of niet naar behoren voorsien heeft, en daar en boven naar mate van het ongemak daar uit te resulteren, en arbitrale Correctie.

9.

De groote Scholle opgelegd sijnde sal hij altijd van St Marten tot Gregorij, soo lang de grote scholle op de helling is, tot gerijf van de passagiers de kleine Scholle invoegen als van de groote is gesegt wel onderhouden, moeten klaar hebben, op dat de menschen altijt nae behoren konnen worden bedient, bij de poena van arbitrale Correctie.

10.

De oppasser oversetter of scholman, sal bovendien jaarlijx aan de Provincie Rentm^f moeten betalen 20 gulden, en alle jaren los en vrije sijn, ter tijdt hij een vaste inhuringe voor een langer tijdt van jaren sal hebben gemaakt.

11.

Dogh daar aan mogen korten de somma van 12 Carolus gulden soo hem jaarlijx mits desen worden toegelegd voor het opsigt van de Provinciale pompe leggende onder Wierummer Dijkgat.

12.

Mits dat hij wel nauw agt sal moeten geven, dat de gedagte pompe op sijn behoorlijke tijdt worde open en toegeset, benevens schoon gehouden en deselve van alle ontugt ruit modder en allerhande onreijnigheijt gesuivert.

13.

Gelijk ook de mude of modder voor de Pompe aan beijde de kanten dat het water daar wel kan doorlopen, ende de Landen daar door uitwaterende, op haar tijdt van haar overtollige wateren ontlast, en ook wederom haar nodigh water geconserveert mogen worden.

14.

Waaromme hij ook de pompe op sijn tijdt sal moeten openen en ook wederom toe houden, sodanigh dat daar over geen klagten komen jeder reijs bij de verbeurte van een pont groot.

15.

Sal ook gehouden wesen in Cas aen de pompe kooft eenige reparatie vereijst te worden, aenstonts den Commijs Provinciaal daar van kennisse te geven, op dat deselve in tijts weder worde gerepareert, meede bij de poena van een pont groot.

16.

Ten laasten sal den Scholman en pomp oppasser, sijn in alles getrouw vlijtigh en ordentelijk gedragen, nugter sober en oppassende, sodanigh als een goetd oppasser en oversetter Eijscht en behoort.

17.

Behoudende de Heeren Gedeputeerden aen haar de Facultejt ende magt om dese instructie te vermeerderen, veranderen sodanigh als haar Ed. Mog. sullen vermeijnen te behoren. Hebben de Heeren Gedeputeerden nae gehoudene deliberatie deese instructie gearresteert en geapprobeert.

*) Gregorij - 12 maart

*bron: RHC Groninger Archieven. Toegangsnummer 1, invulnummer 168
"Acteboek" - Resolutieboek van Gedeputeerde Staten van Stad en Lande 1595-1798*

Scholle

in Nieuw Groninger woordenboek:

schaauw

open praam

in Nieuwe Groninger encyclopedie:

schouw = pont

Wieremer schol

voormalig pontveer over 't Reitdiep tussen Wierem en Dorkerd

Schouwen

Gehucht in de gemeente De Marne aan de weg van Warthuizen naar Schouwerzijl; het ligt nabij het Reitdiep in de Schouwster Polder = ingedijkte Reitdiepsgrond. Ten N. ervan loopt de waterloop Kromme Raken, Schouwerzijldiep of Schouwerzijlster Riet. Oudtijds (in) Schuwum, een plaats, waar men zich liet schuiven, voortschuiven, dat wil zeggen: overzetten.

Schouwerzijl Gron.: Schouwerziel

Dorp in de gemeente De Marne aan het water de Kromme Raken, waarin de sluis Schouwerzijl, nabij het Reitdiep. Iets verder oostwaarts ligt de Schaphalsterzijl in het Winsummerdiep; beide sluizen functioneren als afwateringssluis van Hunsingo.

De waterloop wordt ook wel Schouwerzijldiep of Schouwerzijlster Riet genoemd.

Oudtijds aqueducti in Schuwum = zijlen (sluizen) bij Schouwen.

Wierum

Buurt in de gemeente Winsum ten Z.W. van Adorp nabij het Reitdiep. Hier bevond zich vroeger een overzetveer met een schouw (= pont): de Wierumer Schouw. Vroeger was Wierum een uitgestrekt kerspel dat zich uitstreckte van Harssens tot Aduard; de kerk werd in 1828 afgebroken; het kerkhof resteert nog. De wierde werd grotendeels afgegraven. Ten W. van het Reitdiep ligt de Wierumerpolder tegen het Van Starckenborghkanaal aan, met een aardgasstation in de gemeente Zuidhorn. In de Middeleeuwen in Uuirem, U Uirim. Lit.: E. Westra, Dorkwerd/Wierum; het verhaal van twee gehuchten, in samenhang met het voormalige klooster Selwerd (Groningen 1996); Formsma, Ommelander borgen en steenhuizen, 477-478.

Wierumerschouw

Gehucht op de grens van de gemeenten Winsum en Zuidhorn aan het Reitdiep ten W. van Adorp, vanwaar de Wierumerschouwsterweg naar het plaatsje loopt. Het is ontstaan bij de schouw (= pont) over het Reitdiep, de Wierumer Schouw, die later is vervangen door een brug.

Het huis 'De Dageraad' heeft de vorm van een schip; het werd in 1890 in opdracht van de Veendammer reder B.H. Krans gebouwd door architect G.T. Bos, eveneens uit Veendam.

Ten Z.O. van Wierumerschouw ligt Wierum in de gemeente Winsum, ten Z. de Wierumerpolder in de gemeente Zuidhorn.

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen.

<http://www.bdpoppen.nl>